

ISSN 2617-9660

DOI: 10.32689/2617-9660-2018-2-2

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР
СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ З ПИТАНЬ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ЕКСПЕРТ: ПАРАДИГМИ ЮРИДИЧНИХ НАУК І ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

**EXPERT: PARADIGM OF LAW
AND PUBLIC ADMINISTRATION**

№ 2 (2) – грудень 2018

*Електронне наукове видання
підготовлене у науковому партнерстві
із Всеукраїнською Асамблеєю
докторів наук з державного управління*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2018

Редакція

Головний редактор

Романенко Євген Олександрович,
доктор наук з державного управління,
професор, академік Української Технологічної
Академії, Міжнародної Кадрової Академії
та Академії наук публічного управління,
заслужений юрист України

Заступники головного редактора:

Федоренко Владислав Леонідович,
доктор юридичних наук, професор,
DrHb-доктор хабілітований наук правничих,
заслужений юрист України

Кислий Анатолій Михайлович,
доктор юридичних наук, професор

Чаплай Ірина Віталіївна,
кандидат наук з державного управління,
доцент

Видається з листопада 2018 року

Періодичність: 12 разів на рік + спецвипуск

Друкується за рішенням Вченої ради
Міжрегіональної Академії управління персоналом
(Протокол № 11 від 28.11.2018)

Відповідальність за зміст, достовірність фактів,
цитат, цифр несуть автори матеріалів. Редакція
залишає за собою право на незначне редагування
і скорочення (зі збереженням авторського стилю та
головних висновків). Редакція не завжди поділяє
думки авторів та не несе відповідальність за надану
ними інформацію. Матеріали подано
в авторській редакції.

Передрук — тільки з дозволу редакції.

Адреса редакційної колегії:
вул. Фрометівська, 2, м. Київ, 03039

E-mail: irina_pravo@ukr.net <http://maup.com.ua/ua/ekspert.html>

Адреса видавництва:
ДП “Видавничий дім “Персонал”
просп. Червонозоряний, 119, літ. XX,
Київ, Україна, 03039

Editorial

Editorial in Chief

Yevgen Oleksandrovyich Romanenko,
Doctor of sciences in Public Administration, Professor,
Academician of the Ukrainian Technological Academy,
International Personnel Academy and Academy
of Sciences of Public Administration,
Honored Lawyer of Ukraine

Deputy Editors:

Fedorenko Vladislav Leonidovich,
Doctor of Law, Professor, DrHb-Doctor
Habilitation Law Sciences, Honored Lawyer
of Ukraine

Kisly Anatoly Mikhailovich,
Doctor of Law, Professor

Iryna Vitaliivna Chaplay,
Candidate of Sciences in Public Administration,
Associate Professor

Published from november 2018

Pereodisity: Pereodisity: 12 times on a year + one
Published by the decision of Academic council of
Interregional Academy of Personnel Management
(Protocol № 11 from 28.11.2018)

The authors are responsible for the content,
accuracy of the facts, quotes, numbers. The editors
reserves the right for a little change and reduction
(with preservation of the author’s style and main
conclusions). Editors can not share the world
views of the authors and are not responsible for the
information provided. Materials filed
in the author’s edition.

Reprinting — with the editorial’s permission strictly.

Address of the editorial board:
street Frometovskaya, 2, Kiev, 03039

E-mail: irina_pravo@ukr.net <http://maup.com.ua/ua/ekspert.html>

Address of the editorial:
ДП “Видавничий дім “Персонал”
ave. Chervonozoryanyj, 119 lit. XX,
Kyiv, Ukraine, 03039

Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління : електронне наукове видання : збірник. — 2018. — № 2 (2) — грудень. — Київ : ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2018. — 104 с.

ЗМІСТ

Андрійчук Ю. М.

Інституційні складові формування
об'єднаних територіальних громад
в умовах реформи децентралізації
управління..... 9

Vogdanenko A. I.

Mechanisms of state regulation
of investment and innovation
processes in Ukraine..... 18

Заросило В. О.

Загрози фінансовій безпеці
та їх класифікація 26

Мироненко І. В.

Відповідальність суб'єктів
господарювання у сфері
капітального будівництва 35

Мусієнко А. В.

Актуальні проблеми державного
регулювання діяльності,
пов'язаної з трансплантацією..... 44

Nedbálek Karel

Injury – aspects of the scenario
of the procedure
in the Czech Republic 50

Нестерович В. Ф.

Конституційно-правові види
громадської експертизи в Україні ... 67

Проданик В. М.

Співпраця об'єднань підприємців
і органів влади як механізм
регуляторної політики
в Україні..... 77

Романенко Є. О., Чаплай І. В.

Забезпечення розбудови
громадянського потенціалу
в Україні..... 87

Шинкарьов А. М.

Міжсекторальне партнерство органів
управління та децентралізація
влади в Україні..... 94

УДК: 35.029:3

Мусієнко Андрій Володимирович,

аспірант, Міжрегіональна Академія управління персоналом, 03039, м. Київ, вул. Фрометівська, 2, тел.: 063 951 78 55, e-mail: Musienko_2018@ukr.net

ORCID: 0000-0003-0239-1626

Musienko Andrey Vladimirovich,

postgraduate student, Interregional Academy of Personnel Management, 03039, Kyiv, Str. Frometivska, 2, tel: 063 951 78 55, e-mail: Musienko_2018@ukr.net

ORCID: 0000-0003-0239-1626

DOI: 10.32689/2617-9660-2018-2-2-44-49

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З ТРАНСПЛАНТАЦІЄЮ

Анотація. Проаналізовано, що злочини у діяльності, пов'язаній з трансплантацією органів або тканин людини визначаються певними негативними чинниками, зокрема: наявність “тіньових” схем роботи медичних установ, відсутність всеукраїнського банку органів і тканин, відсутність загальнодоступності медичної допомоги, недостатня кількість клінік з пересадки органів, недостатній рівень розвитку вітчизняних клінік з трансплантації органів, недоліки у діяльності медичних установ, неправильне уявлення в суспільстві про донорство, недостатній розвиток у суспільстві принципів гуманізму, а також практики добровільних пожертвувань, відсутність системи заохочення фізичних осіб за добровільне пожертвування органів, “трансплантаційний туризм” (продаж органів і тканин при виїзді за кордон), наявність “чорного ринку” людських органів і тканин, корупція медичних працівників, скрутне матеріальне становище осіб, які пропонують власні органи на продаж, чутки про викрадання людей з метою продажу їхніх органів, крадіжці органів хірургами під час планових операцій, відсутність належної роз'яснювальної роботи медичних установ про правильне донорство (пожертвування органів), недостатній контроль над діяльністю медичних закладів громадськими організаціями, наявність можливостей для роботи з продажем їхніх органів, невпевненість людей в ярмарку медичної допомоги, наявність релігійно заборонених, неадекватних жорстких санкцій, кримінальних законів про здійснення незаконних трансплантацій органів тощо.

Обґрунтовано, що перелік проблем не буде вирішеним лише з прийняттям нового законодавства у діяльності, пов'язаній з трансплантацією в Україні. Насамперед, слід розробити на державному рівні комплексний організаційно-правовий механізм охорони та захисту прав і законних інтересів суб'єктів суспільних відносин, що виникають у процесі підготовки та безпосереднього проведення операцій з донорами.

Ключові слова: державне регулювання, діяльність пов'язана з трансплантацією, пожертвування органів, принципи гуманізму, донорство.

ACTUAL PROBLEMS OF PUBLIC REGULATION OF ACTIVITIES RELATED TO TRANSPLANTATION

Abstract. The article analyzes that crimes in the activity connected with the transplantation of organs or tissues of a person are determined by certain negative factors, in particular: the presence of “shadow” schemes of work of medical institutions, the absence of an all-Ukrainian bank of organs and tissues, the lack of universal access to medical care, insufficient number of clinics organ transplants, insufficient level of development of domestic clinics for transplantation of organs, shortcomings in the activities of medical institutions, misunderstandings in society about donation, insufficient the development of the principles of humanity in society, as well as the practice of voluntary donations, the lack of a system for encouraging individuals to volunteer donations, transplant tourism (the sale of organs and tissues when traveling abroad), the presence of the “black market” of human organs and tissues, the corruption of health workers, difficult financial situation of persons offering their own bodies for sale, rumors of kidnapping people for the purpose of selling their organs, theft of surgeons during scheduled operations, lack of proper The clarification of the work of medical institutions about the proper donation (donation of organs), insufficient control over the activities of medical institutions by public organizations, the availability of opportunities for the sale of their organs, the uncertainty of people at the fair, medical assistance, the presence of religiously forbidden, inadequate harsh sanctions, criminal laws on the implementation illegal organ transplants, etc.

It is substantiated that the list of problems mentioned above will not be solved only by the adoption of new legislation in the field of transplantation activities in Ukraine. First of all, a comprehensive organizational and legal mechanism for the protection and protection of the rights and legitimate interests of the subjects of social relations that arise in the process of preparation and direct conduct of operations with donors should be developed at the state level.

Keywords: state regulation, activity connected with transplantation, donation of organs, principles of humanism, donation.

Постановка проблеми. У контексті сучасних ринкових трансформаційних процесів, посилення впливу факторів ризикованості та невизначеності, пов'язаних із змінами як зовнішнього, так і внутрішнього середовища, ситуація, що склалася з трансплантацією в Україні, на

жаль доволі критична. Незважаючи на глибокі історичні традиції, наявний кадровий та науковий потенціал в останнє десятиріччя розвиток клінічної трансплантології загальмувався та фактично знаходиться в стагнації. Таким чином, відродження вітчизняної трансплантації можливо

лише завдяки поєднанню державної політики, активній діяльності громадських і благодійних організацій, наполегливій роботі практичних лікарів та представників міністерства охорони здоров'я.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Науковою розробкою цієї проблеми займалися як зарубіжні (І. Горелик, А. Декастелло, Д. Каррел, К. Ландшайтер, В. Сальніков, А. Штурлі та ін.), так і вітчизняні дослідники (М. Білинська, І. Драган, Л. Жаліло, Е. Комісаренко, С. Мокрецов, С. Пак, Я. Радиш, О. Радченко, Є. Романенко, І. Солоненко, Г. Терешкевич, І. Чаплай, В. Шульга та ін.), проблематика становлення та розвитку механізмів державного регулювання діяльності, пов'язаної з трансплантацією, привертає особливу увагу науковців в останні десятиріччя. Але на сьогодні комплексних досліджень, присвячених комплексному розгляду актуальних проблем формування державного регулювання діяльності, пов'язаної з трансплантацією, дуже мало.

Мета статті — розкрити актуальні проблеми питань щодо розвитку державного регулювання діяльності, пов'язаної з трансплантацією.

Виклад основного матеріалу. Розглядаючи досвід розвинених країн, можна вести мову про те, що трансплантація органів є стандартним лікуванням багатьох захворювань нирок, серця, печінки, легенів, кишківника тощо. Україна на 20–25 років відстає від розвитку трансплантації органів. Нині в Україні існують лише п'ять центрів трансплантації, в яких виконуються трансплантації нирок,

печінки та серця (остання трансплантація серця була проведена в 2011 р.). Основними причинами цього були недостатнє фінансування для розвитку системи трансплантації, відсутність єдиного реєстру донорів, співвідношення презумпції згоди та незгоди, перспективи розвитку координаційної служби трансплантації, проблема з підготовкою та перепідготовкою лікарів та ін. І найголовнішою причиною є законодавча. Закон, прийнятий у 1999 р., був недосконалий та потребував суттєвого вдосконалення та необхідності приведення законодавства у цій сфері до сучасних світових стандартів.

У тих країнах, де добре розвинена трансплантація, на 1 млн населення припадає 14–39 трупних донорів, а в Україні станом на 2016 р. ця цифра становила 0,2 осіб на 1 млн населення. Тому така незначна кількість трансплантацій на 44 млн — це взагалі не показник [1].

Наразі, діяльність, пов'язана із трансплантацією, є дуже перспективною галуззю медицини. Її рівень розвитку та функціонування у різних країнах — різний, але вимоги до неї скрізь однакові: висока якість підготовки фахівців, проведення наукового моніторингу та досліджень, дотримання принципів міжнародної кооперації, формування національних шкіл трансплантології.

Як і в будь-якій галузі промисловості та життєдіяльності людини, існують різного роду проблеми в цій сфері: медичні, етичні та правові, які прямо залежать від інтенсивності розвитку цього напрямку медицини (моральні проблеми забору органів від живої людини та

пересадки трансплантатів від трупа; етичні проблеми, пов'язані з незаконною торгівлею людськими органами та тканинами, забором у донора фрагмента непарного органа, аспекти ксенотрансплантації; науково-медичні критерії настання біологічної смерті, моральні питання трансплантації фетальних органів та тканин; соціально-економічні фактори: спроможність держави до оплати оперативних втручань такого роду; моральні принципи розподілу органів для трансплантації; вдосконалення правових аспектів трансплантації та ін.) [2].

Ще однією проблемою державного регулювання діяльності, пов'язаної з трансплантацією в Україні, є проблема дефіциту донорських органів. Нестача донорського матеріалу, на нашу думку, є головною проблемою посмертного донорства. Потреба в донорських органах постійно збільшується. Такі показники спричинені різними факторами: віком донорів, кількістю автомобільних травм, рівнем розвитку трансплантації та медицини в цілому.

Взагалі, проблема дефіциту донорських органів у світі зводиться до мінімуму різними шляхами: існує пропаганда пожертвувань органів після смерті людини за допомогою заяви про згоду за життя, створені штучні органи, розроблені методи отримання донорських органів від тварин, культивуючи соматичні стовбурові клітини з подальшим виробництвом певних типів тканин, створюючи органи на основі досягнень біоелектроніки та нанотехнологій. Створення та використання штучних органів є першим напрямом діяльно-

сті, пов'язаної з трансплантацією, в якій почали вирішуватися проблеми дефіциту донорських органів та інші проблеми, пов'язані зі збором органів людини як живих, так і мертвих. Також у медичній практиці широко використовується апарат “штучна нирка”, в кардіотрансплантології введені штучні серцеві клапани, у практиці ксенотрансплантації було вдосконалено штучне серце, штучні суглоби та кришталіки ока. Однак все це залежить від останніх досягнень інших наук (технічних, хімічних і біологічних і т. д.), що в свою чергу вимагає значних економічних витрат від держави в різних галузях наукових досліджень і та їх впровадження.

До головних причин дефіциту донорських органів від донора-трупа в Україні можна віднести [3]:

- брак правового регулювання;
- незнання населення та неусвідомлення посмертного донорства людьми;
- недостатня підготовка медичного персоналу;
- невіра в концепцію смерті мозку;
- через військові дії на сході України чисельність пацієнтів, які потребують трансплантації, зростає швидше, ніж кількість можливих донорських органів.

Крім того, однією з основних проблем української влади за певними спостереженнями (аналіз правової бази, статистичних показників проведених операцій, рівня фінансування та обговорення проблем трансплантації і донорів в країні) є бездіяльність державної політики щодо діяльності, пов'язаною з трансплантацією.

Наступна проблема посмертного донорства — це зіткнення етики і права, оскільки частини людського тіла пов'язані з людиною, яка є суб'єктом права. Ключовими моральними і етичними проблемами посмертного донорства є такі:

- українським та міжнародним законодавством забороняється купівля-продаж донорських органів. Органи можуть бути пересажені іншим особам не громадянам даної країни на комерційній основі у більшості країн. Поняття “комерційна основа” означає платність операції (оплата діяльності лікарів, медикаментів). Саме значення “донор” не передбачає іншого значення крім дару, добровільного пожертвування заради порятунку життя іншої людини;

- згода родичів на вилучення органу у померлого;

- лист очікування (список людей, яким необхідна пересадка органів), за яким розподіляється черговість.

Розподіл донорських органів є актуальною проблемою в Україні саме через дефіцит донорських органів. Розподіл донорських органів відповідно до закону та принципів справедливості планується вирішувати шляхом включення до програми, яка формується на основі “листів очікування” [4]. “Листи очікування” — це списки пацієнтів, які потребують трансплантації органу із зазначенням особливостей його стану здоров'я. Проблема полягає в тому, що пацієнт, навіть в дуже серйозному стані і знаходиться на першому місці в даному списку, але може не дочекатися своєї черги. Насамперед це пов'язано з тим, що дуже важко вибрати відповідний орган з існуючого обсягу до-

норських органів через імунологічну несумісність і в основному з урахуванням рівня трупного донорства в Україні, а величина цієї проблеми з кожним днем стає катастрофічною.

Виходячи з цього, державне регулювання діяльності, пов'язаної з трансплантацією, має гарантувати рівні права пацієнтам шляхом забезпечення таких правил [5]:

- вибір реципієнта здійснюється тільки відповідно до медичних показань, які враховують тяжкість стану пацієнта, його імунологічні і генетичні характеристики;

- пріоритет донорських органів не повинен визначатися виявленням переваг окремих груп і спеціальним фінансуванням.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, відсутність донорських органів та можливості трансплантації в Україні змушує пацієнтів знаходитися на хронічному діалізі або постійному неефективному консервативному лікуванні, що зумовлює соціальну та трудову дезінтеграцію пацієнта і лягає навантаженням на державний бюджет (шляхом соціальних виплат за інвалідністю, втратою працездатності, лікування за кордоном).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Проблеми та перспективи розвитку системи трансплантації в Україні: що заважає рятувати тисячі українців за допомогою трансплантації?* Міністерство охорони здоров'я України: веб-сайт. 2017. URL: <http://moz.gov.ua/article/news/problemi-ta-perspektivi-rozvitku-sistemi-transplantacii-v-ukraini-scho>

- zavazhae-rjativati-tisjachi-ukrainciv-za-dopomogoju-transplantacii (дата звернення: 15.10.2018)
2. Білецька Г. А., Ковальова Я. О. Трансплантологія в Україні: правові та медичні аспекти проблеми // Юрист України. — 2013. — № 3. — С. 103–110. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uy_2013_3_18 (дата звернення)
 3. Брюховецька М. С. Морально-етичні та юридичні проблеми посмертного донорства в Україні. Право і Безпека. 2016. № 3. С. 47-50. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2016_3_10 (дата звернення: 18.10.2018)
 4. Romanenko E. Advertising communi-cology as an essential factor of demo-cratization of public administration / E. Romanenko I. Chaplay // International Journal of Legal Studies. — 2017. — № 1-2017. — С. 193–201.
 5. Закон про трансплантацію: зміни — на краще? Всеукр. мед. газета “Ваше здоров’я” : веб-сайт. 28/12/2012. URL: <https://www.vz.kiev.ua/zakon-pro-transplantaciyu-zmini-na-krashhe/> (дата звернення: 15.10.2018)
- ans through transplantation?]. (2017). moz.gov.ua. Retrieved from <http://moz.gov.ua/article/news/problemi-ta-perspektivi-rozvitku-sistemi-transplantacii-v-ukraini-scho-zavazhae-rjativati-tisjachi-ukrainciv-za-dopomogoju-transplantacii> [in Ukrainian].
2. Biletska H. A., Kovalova Ya. O. (2013). Transplantolohiia v Ukraini: pravovi ta medychni aspekty problemy [Trans-plantology in Ukraine: legal and medi-cal aspects of the problem]. Yuryst Ukrainy – Lawyer of Ukraine, 3, 103–110. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/uy_2013_3_18 [in Ukrainian].
 3. Briukhovetska M. S. (2016). Moral-no-etychni ta yurydychni problemy posmertnoho donorstva v Ukraini [Moral-ethical and legal problems of post-mortem donation in Ukraine]. Pravo i Bezpeka – Law and Safety, 3, 47–50. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2016_3_10 [in Ukrainian].
 4. Romanenko E., Chaplay I. (2017). Ad-vertising communicology as an essen-tial factor of democratization of public administration. International Journal of Legal Studies, 1, 193–201 [in Eng-lish].
 5. Zakon pro transplantatsiiu: zminy — na krashche? [Transplant Law: Change For The Better?]. (28.12.2012). www.vz.kiev.ua. Retrieved from <https://www.vz.kiev.ua/zakon-pro-transplan-taciyu-zmini-na-krashhe/> [in Ukrainian].

REFERENCES

1. *Problemy* ta perspektyvy rozvytku systemy transplantatsii v Ukraini: shcho zavazhaie riatuvaty tysiachi ukraintsiv za dopomohoiu transplan-tatsii? [Problems and Prospects for the Development of the Transplant System in Ukraine: What prevents the rescue of thousands of Ukraini-